

ระเบียบการปฏิบัติงานในการบริการรักษาผู้ป่วย

ของ

ภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู

ภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟูรับผิดชอบให้การดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาทางด้านเวชศาสตร์ฟื้นฟู ซึ่งสามารถแบ่งประเภทผู้ป่วยได้เป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

- ผู้ป่วยที่มีปัญหาระบบประสาทและไขสันหลัง เช่น โรคหลอดเลือดสมอง บาดเจ็บไขสันหลัง
- ผู้ป่วยที่มีปัญหาเส้นประสาทส่วนปลาย เช่น การบาดเจ็บของ brachial plexus การบาดเจ็บของเส้นประสาทมีเดียนอัลนาร์
- ผู้ป่วยที่มีปัญหาระบบหัวใจและปอด เช่น ปอดอักเสบ หลอดลมอุดตันเรื้อรัง หลอดเลือดหัวใจตีบ
- ผู้ป่วยที่มีปัญหากระดูกและกล้ามเนื้อ เช่น ผู้ป่วยกระดูกหัก ปวดหลัง ปวดเข่า ข้ออักเสบ บาดเจ็บทางมือ
- ผู้ป่วยที่มีปัญหาถูกตัดขาหรือแขน
- ผู้ป่วยเด็กสมองพิการ เด็กพัฒนาการช้า และมีปัญหาการดูดกลืน
- อื่น ๆ เช่น ผู้ป่วยแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก เป็นต้น

ในการปฏิบัติงานสามารถแบ่งได้ ดังนี้

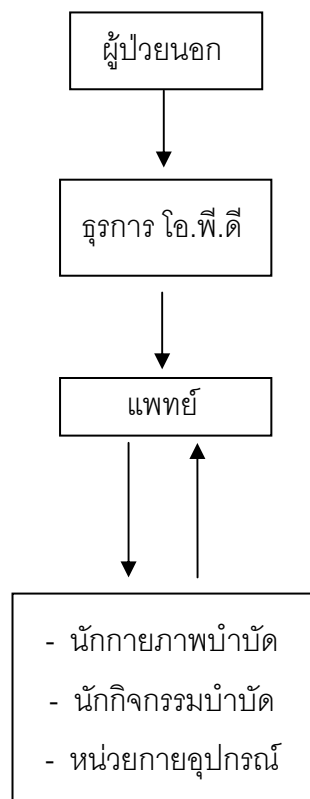
๑. คลินิกผู้ป่วยนอกเวชศาสตร์ฟื้นฟู
๒. การรับผู้ป่วยใน
๓. การรับปรึกษาจากหอผู้ป่วยในแผนกต่าง ๆ
๔. การตรวจด้วยเครื่องมือตรวจเส้นประสาท และกล้ามเนื้อด้วยไฟฟ้า (electromyography)
๕. การฉีดน้ำยาฟิโนลและน้ำยา Botox เพื่อลดอาการเกร็ง (Neurolytic block)
๖. การฝึกทางกายภาพบำบัด (Physical Therapy Unit)
๗. การฝึกทางกิจกรรมบำบัด (Occupational Therapy Unit)
๘. การทำกายอุปกรณ์เสริมและกายอุปกรณ์เทียม (Orthosis and Prosthesis)

๑. คลินิกผู้ป่วยนอกเวชศาสตร์ฟื้นฟู

เวลาการปฏิบัติงานดังนี้

๑. คลินิกเวชศาสตร์ฟื้นฟูทั่วไป
ตรวจ วันจันทร์ ถึง วันศุกร์ เวลา ๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.
๒. คลินิกโรคปวดกล้ามเนื้อและกระดูก
ตรวจเฉพาะ วันพุธ สัปดาห์ที่ ๒ และ ๕ ของเดือน เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.
๓. คลินิกเวชศาสตร์ฟื้นฟูโรคหัวใจ
ตรวจเฉพาะ วันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.
มีโปรแกรมการออกกำลังกายทุกวัน เวลา ๑๕.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.
๔. คลินิกเวชศาสตร์ฟื้นฟูโรคหลอดเลือดสมอง
ตรวจเฉพาะ วันจันทร์ สัปดาห์ที่ ๑,๓ และ ๕ ของเดือน และทุกวันอังคาร
เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.
๕. คลินิกเวชศาสตร์ฟื้นฟูผู้ป่วยบาดเจ็บทางมือ
ตรวจเฉพาะ วันพุธ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

แผนภูมิและการทำงานมีดังนี้

ระเบียบการปฏิบัติงานคลินิกผู้ป่วยนอกเวชศาสตร์ฟื้นฟู

๑. ผู้ป่วยที่รับเข้าตรวจในคลินิก คือ ผู้ป่วยที่ส่งจากคลินิกต่าง ๆ โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

คลินิกเวชศาสตร์ฟื้นฟูทั่วไป

รับผู้ป่วยนอกที่ส่งปรึกษาจากคลินิกผู้ป่วยนอกอื่น รวมทั้งผู้ป่วยนอกที่ส่งต่อมาจากโรงพยาบาลอื่น

คลินิกโรคปวดกล้ามเนื้อและกระดูก

รับบริการตรวจรักษาและดูแลผู้ป่วยโรคปวดกล้ามเนื้อและกระดูกที่มีอาการเรื้อรัง หรือเป็น case ซับซ้อน (complicated case) โดยรับปรึกษาดูแลผู้ป่วยต่อจากคลินิกเวชศาสตร์ฟื้นฟูทั่วไป โดยเน้นการให้ความรู้เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถดูแลตนเอง (self-therapy) และสามารถกลับไปทำงานได้

คลินิกเวชศาสตร์ฟื้นฟูโรคหัวใจ

กลุ่มผู้ป่วยที่รับเข้าศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูโรคหัวใจ

๑. ผู้ป่วยหลังผ่าตัดทางด้านหลอดเลือดและหัวใจ เช่น coronary artery bypass graft (CABG), valve replacement เป็นต้น
๒. ผู้ป่วยที่มีเฉพาะโรคหัวใจที่ได้รับการรักษาโดยใช้ยา เช่น myocardial infarction (MI), congestive heart failure (CHF)
๓. ผู้ป่วยที่มีโรคหัวใจร่วมกับมีภาวะความพิการร่วมด้วย เช่น stroke, amputation
๔. ผู้ป่วยกลุ่มอื่น ๆ เช่น เด็กน้ำหนักเกิน หรืออ้วน

โดยรับผู้ป่วยจากการส่งปรึกษา หรือ ส่งต่อจากแผนกอื่นหรือโรงพยาบาลอื่น

โดยผู้ป่วยทุกคนจะผ่านการตรวจจากแพทย์และบันทึกประวัติไว้ในแฟ้มของศูนย์

ศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูหัวใจ ตั้งอยู่ที่ห้อง ๓๐๑ ชั้น ๓ ศูนย์การแพทย์สิริกิติ์ โทร. ๑๐๘๙

คลินิกเวชศาสตร์ฟื้นฟูโรคหลอดเลือดสมองและบาดเจ็บศีรษะ

กลุ่มผู้ป่วยที่รับเข้าคลินิกคือ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและบาดเจ็บศีรษะ นานตั้งแต่ ๓ เดือนขึ้นไป มีความบกพร่องในการใช้งานของมือและแขน การเดินผิดปกติจากการเกร็ง หรือมีความผิดปกติด้านการกลืนอาหาร แต่ไม่รวมผู้ป่วยที่มีพยาธิสภาพซ้ำซ้อน (recurrence)

ผู้ป่วยต้องให้ความร่วมมือในการฝึกได้อย่างน้อย ๑๕ นาที มีญาติหรือผู้ดูแลที่สามารถช่วยเหลือและฝึกหัดผู้ป่วยต่อที่บ้านได้ รวมทั้งสามารถนำผู้ป่วยมาติดตามการรักษาตามแพทย์นัดได้อย่างสม่ำเสมอ

ผู้ป่วยที่นัดเข้าคลินิกเวชศาสตร์ฟื้นฟูผู้ป่วยบาดเจ็บทางมือ

๑. Tendon injury in hand, wrist and forearm ทั้งผ่าตัดและไม่ผ่าตัด
๒. Fracture in hand ทั้งผ่าตัด & ไม่ผ่าตัด
๓. Stiff hand
๔. Post –op. tendon transfer in hand, wrist and forearm
๕. Post –op. tenolysis in hand wrist and forearm
๖. Post –op. joint replacement in the hand

๒. การรับผู้ป่วยใน

สามารถรับผู้ป่วยใน เพื่อการรักษาทางเวชศาสตร์ฟื้นฟูได้รูปแบบได้ที่ ศูนย์การแพทย์ สิริกิติ์ ชั้น ๗ จำนวน ๕ เตียง

การเข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วย

: ผู้ป่วยต้องผ่านการประเมินจากแพทย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูว่ามีศักยภาพในการฟื้นฟูสมรรถภาพ คาดว่าผู้ป่วยจะสามารถกลับไปช่วยเหลือตัวเอง หรือบรรลุนัดประสงค์ของการรักษาได้ภายใน ๑ เดือน กรณีที่รับเข้าไว้ในหอผู้ป่วยนานเกิน ๑ เดือน จะต้องนำเข้าไปประชุมกลุ่มพร้อมญาติเพื่อกำหนดเป้าหมายและแนวทางการรักษาร่วมกัน นอกจากนี้ญาติหรือผู้เกี่ยวข้องที่ดูแลผู้ป่วยที่บ้านอย่างน้อย ๑ คน สามารถมาติดตามและสังเกตการณ์การรักษาตามกระบวนการทางเวชศาสตร์ฟื้นฟูซึ่งรวมถึงกายภาพบำบัด และ/หรือกิจกรรมบำบัดระหว่างอยู่โรงพยาบาลได้อย่างต่อเนื่อง

ผู้ป่วยที่ไม่รับเข้าหอผู้ป่วย ได้แก่

๑. ผู้ป่วยที่มีปัญหาทางอายุรศาสตร์ แบบเฉียบพลัน หรือยังควบคุมไม่ได้
๒. ผู้ป่วยที่ไม่ทราบผลการวินิจฉัยโรคที่แน่นอน หรือรอผลการตรวจวิเคราะห์
๓. ผู้ป่วยที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ
๕. ผู้ป่วยระยะพักฟื้นหลังการผ่าตัด
๕. ผู้ป่วยที่ต้องการการดูแล (nursing care) เพียงอย่างเดียว
๖. ผู้ป่วยที่ไม่มีแรงจูงใจ หรือไม่ให้ความร่วมมือในการฝึกทางเวชศาสตร์ฟื้นฟู
๗. ผู้ป่วยที่มีสภาพร่างกายไม่พร้อมรับการฝึกทางเวชศาสตร์ฟื้นฟู

๓. การรับปรึกษาจากหอผู้ป่วยในแผนกต่าง ๆ

ระเบียบการปฏิบัติในการส่งปรึกษาผู้ป่วยมายังภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู

๑. ส่งใบปรึกษามายังภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟูในเวลาราชการ ในกรณีที่ส่งใบปรึกษามาหลัง ๑๖.๐๐ น. แพทย์จะไปดูผู้ป่วยในวันถัดไป

๒. ไม่ควรส่งปรึกษาผู้ป่วยในวันที่จะจำหน่ายผู้ป่วย เนื่องจากกระบวนการทางเวชศาสตร์ฟื้นฟู ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่าง แพทย์, ผู้ป่วยและญาติ ดังนั้นขอให้ส่งปรึกษาแต่เนิ่น ๆ ก่อน จำหน่าย

๓. ถ้าจะจำหน่ายผู้ป่วยที่ส่งปรึกษาอยู่เดิมแล้วกรุณาแจ้งแพทย์ที่รับปรึกษาล่วงหน้า ๑ - ๒ วัน โดยเฉพาะถ้าจะจำหน่ายผู้ป่วยวันเสาร์ - วันอาทิตย์ เพื่อสอนการบริหาร ให้คำแนะนำการดูแลผู้ป่วยหรือให้การฝึกต่อเนื่อง

๕. ถ้าจำเป็นต้องจำหน่ายรวมทั้งนัดติดตามการรักษาผู้ป่วยในวันที่ส่งปรึกษา ให้นำนัดเป็นผู้ป่วยนอก โดยแจ้งมาที่ธุรการผู้ป่วยนอกเวชศาสตร์ฟื้นฟู (โทร. ๑๑๐๔, ๑๑๘๙)

๔. การตรวจด้วยเครื่องมือตรวจเส้นประสาทและกล้ามเนื้อด้วยไฟฟ้า (Electromyography)

ผู้ป่วยที่ส่งมาตรวจเส้นประสาทและกล้ามเนื้อด้วยเครื่องมือดังกล่าว ทั้งผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอก จะต้องผ่านการตรวจประเมินโดยแพทย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูก่อน แล้วจึงนัดมาตรวจตามวันที่แพทย์ผู้นั้นลงตรวจ

ซึ่งการตรวจเส้นประสาทและกล้ามเนื้อด้วยไฟฟ้า มีตารางการตรวจดังนี้

วันจันทร์	๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.
วันพุธ	๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

๕. การลดอาการเกร็งโดยการฉีดน้ำยา Phenol หรือน้ำยา Botox

ให้บริการฉีดยา ๕% phenol in water หรือ botulinum toxin เพื่อลดอาการเกร็ง (spasticity) หรือการเคลื่อนไหวผิดปกติเฉพาะที่บางชนิด (local dystonia) โดยแพทย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูจะเป็นผู้ประเมินเพื่อพิจารณาการฉีดยาที่เหมาะสมและให้โปรแกรมการฝึกทางเวชศาสตร์ฟื้นฟูร่วมด้วย

๖. การทำกายอุปกรณ์เสริมและกายอุปกรณ์เทียม

ผู้ป่วยที่ส่งมาทำกายอุปกรณ์เสริมและเทียม จะต้องผ่านการตรวจประเมินโดยแพทย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูก่อนแล้วจึงส่งให้ช่างกายอุปกรณ์จัดทำ

การอยู่เวรของแพทย์ประจำบ้านและอาจารย์ภาควิชาฯ

หน้าที่

๑. ดูแลผู้ป่วยในความรับผิดชอบที่จำเป็นต้องได้รับการรักษาต่อเนื่องในช่วงนอกราชการ

๒. รับปรึกษาจากหน่วยเวชศาสตร์ฉุกเฉินในผู้ป่วยที่ได้รับการฝึกทางเวชศาสตร์ฟื้นฟูแล้วมีปัญหาซึ่งเกิดจากการฝึกทางเวชศาสตร์ฟื้นฟู ตามดุลยพินิจของแพทย์ผู้ดูแลหน่วยฉุกเฉิน

การตามแพทย์เวรเวชศาสตร์ฟื้นฟูในช่วงนอกราชการ

๑. กรณี case ที่ส่งปรึกษาทางเวชศาสตร์ฟื้นฟูแล้วมีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเวชศาสตร์ฟื้นฟูช่วงนอกราชการ ให้ตามแพทย์เวรในวันนั้น ๆ ตามตารางเวรที่มีอยู่ที่โทรศัพท์กลางและห้องฉุกเฉิน

๒. ถ้าตามแพทย์เวรในวันนั้นแล้ว ไม่ตอบกลับหรือไม่มาดูแลผู้ป่วยหลังติดต่อไปแล้วเกิน 30 นาที ให้ตามอาจารย์ที่อยู่เวรร่วมด้วยในวันนั้นต่อไป

๓. กรณี case ที่ทางเวชศาสตร์ฟื้นฟูเป็นผู้ admit และ เป็นเจ้าของไข้ มีปัญหาในช่วงนอกราชการ ก็ให้ตามแพทย์เวรในวันนั้น ๆ

การแลกเวร

กรณีที่แพทย์ที่อยู่เวรในวันนั้น ๆ มีเหตุระงับเป็นไม่สามารถอยู่ได้ ขอให้จัดการแลกเวรล่วงหน้าแล้วแจ้งให้อาจารย์ที่อยู่เวรร่วมทราบ พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนตารางเวรที่ติดภายในและภายนอกแผนก คือ ตารางเวรในห้องอาจารย์ ธุรการภาควิชาฯ หอผู้ป่วยศัลยกรรมออร์โธปิดิกส์ ห้องฉุกเฉิน และโทรศัพท์กลาง

การติดต่อ

๑. ห้องพักแพทย์เวชศาสตร์ฟื้นฟู (โทร. ๑๐๘๗)
๒. ตามเบอร์โทรศัพท์มือถือของแพทย์ที่อยู่เวรในวันนั้น ๆ

หมายเหตุ : ตารางปฏิบัติงานนอกราชการอยู่ที่ - โทรศัพท์กลาง
- แผนกประชาสัมพันธ์
- เวชศาสตร์ฉุกเฉิน
- หอผู้ป่วย orthopedics
- หอผู้ป่วยศูนย์การแพทย์สิริกิติ์ ชั้น ๗